ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

z 5. októbra 2006 *

Vo veci C-105/02,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 21. marca 2002,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: G. Wilms, splnomocnený zástupca, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Spolkovej republike Nemecko, v zastúpení: W.-D. Plessing a R. Stüwe, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci D. Sellner, Rechtsanwalt,

žalovanej,

* Jazyk konania: nemčina.

ktorú v konaní podporuje:

Belgické kráľovstvo, v zastúpení: M. Wimmer a A. Snoecx, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci B. van de Walle de Ghelcke, advokát,

vedľajší účastník konania,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues (spravodajca), M. Ilešič a E. Levits,

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,
tajomník: K. Sztranc, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 4. mája 2005,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 8. decembra 2005,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou Komisia Európskych spoločenstiev navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Spolková republika Nemecko si tým, že:

— riadne neuvoľňovala niektoré tranzitné dokumenty (karnety TIR), čo malo za následok, že z toho vyplývajúce vlastné zdroje neboli ani správne zaúčtované, ani poskytnuté Komisii v stanovených lehotách,

— neoznámila Komisii všetky ostatné nenamietané colné sumy, s ktorými bolo zaobchádzané podobne (zápis na „účet B" namiesto zápisu na „účet A"), týkajúce sa neuvoľnenia karnetov TIR nemeckými colnými úradmi od roku 1994 až do zmeny výnosu spolkového ministra financií z 11. septembra 1996 (III B 1 — Z 0912 — 31/96, ďalej len „spolkový výnos z roku 1996"),

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 155, s. 1), nahradeného s účinnosťou od 31. mája 2000 nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev (Ú. v. ES L 130, s. 1; Mim. vyd. 01/003, s. 169).

Komisia ďalej navrhuje, aby Súdny dvor určil, že:

— Spolková republika Nemecko je povinná bezodkladne pripísať na účet Komisie vlastné zdroje nezaplatené v dôsledku nesplnenia povinností uvedeného v odsekoch 1 a 2,

— Spolková republika Nemecko je povinná uviesť, pokiaľ ide o sumy, ktoré už prípadne boli prevedené na účet, dátum splatnosti pohľadávky, dlhovanú sumu a prípadne dátum prevodu,

— v súlade s článkom 11 nariadenia č. 1552/89 za obdobie do 31. mája 2000 a článkom 11 nariadenia č. 1150/2000 za obdobie po 31. máji 2000 je Spolková republika Nemecko povinná uhradiť v prospech rozpočtu Spoločenstva úroky z omeškania dlhované v prípade oneskoreného pripísania na účet.

Právny rámec

Dohovor TIR

2 Colný dohovor o medzinárodnej preprave tovaru na podklade karnetov TIR (ďalej len „dohovor TIR") bol podpísaný v Ženeve (Švajčiarsko) 14. novembra 1975. Spolková republika Nemecko je zmluvnou stranou tohto dohovoru, rovnako ako aj Európske spoločenstvo, ktoré ho schválilo nariadením Rady (EHS) č. 2112/78 z 25. júla 1978 (Ú. v. ES L 252, s. 1; Mim. vyd. 02/001, s. 208). Tento dohovor nadobudol pre Spoločenstvo účinnosť 20. júna 1983 (Ú. v. ES L 31, s. 13).

3 Dohovor TIR najmä stanovuje, že tovary prepravované v režime TIR, ktorý dohovor zavádza, nepodliehajú na pohraničných colných úradoch plateniu alebo zloženiu dovozných alebo vývozných ciel a poplatkov.

4 Na využitie týchto výhod dohovor TIR vyžaduje, aby boli tovary počas celej prepravy sprevádzané jednotným dokumentom, karnetom TIR, ktorý slúži na kontrolu riadneho uskutočnenia operácie. Dohovor rovnako vyžaduje, aby pri vykonaní prepráv poskytli zábezpeku združenia schválené zmluvnými stranami v súlade s ustanoveniami jeho článku 6.

5 Článok 6 ods. 1 dohovoru TIR stanovuje:

„S výhradou podmienok a záruk [zábezpek — *neoficiálny preklad*], ktoré sama určí, môže každá zmluvná strana splnomocniť niektoré združenia, aby priamo alebo prostredníctvom zodpovedajúcich združení vydávali karnety TIR a vystupovali ako ručiteľ."

6 Karnet TIR pozostáva zo série listov obsahujúcich útržkový list č. 1 a útržkový list č. 2 so zodpovedajúcimi kmeňovými listami, na ktorých sa nachádzajú všetky potrebné informácie. Pre každé územie, ktorým tovar prechádza, sa použije jeden pár útržkových listov. Na začiatku prepravnej operácie je kmeňový list č. 1 predložený colnému úradu odoslania; k ukončeniu dôjde návratom kmeňového listu č. 2 z výstupného colného úradu nachádzajúceho sa na tom istom colnom území. Tento postup sa opakuje na každom území, ktorým tovar prechádza, pričom sa používajú rôzne páry útržkových listov nachádzajúcich sa v tom istom karnete.

7 Karnety TIR tlačí a distribuuje International Road Transport Union (Medzinárodná únia cestnej dopravy, ďalej len „IRU") so sídlom v Ženeve. Vydanie užívateľom zabezpečujú záručné združenia každého štátu schválené na tento účel správnymi orgánmi zmluvných strán. Karnet TIR je vydaný záručným združením krajiny odoslania, pričom poskytnutá zábezpeka je krytá IRU a združením poisťovateľov so sídlom vo Švajčiarsku (ďalej len „združenie poisťovateľov").

8 Článok 8 dohovoru TIR stanovuje:

„1. Záručné združenie sa zaväzuje zaplatiť splatné dovozné alebo vývozné clá a poplatky zvýšené o prípadné úroky z omeškania, ktoré by sa mali zaplatiť podľa colných zákonov a nariadení krajiny, v ktorej bol predpis týkajúci sa operácie TIR porušený. Toto združenie ručí za zaplatenie uvedených súm spoločne a nerozdielne s osobami, ktoré ich dlhujú.

2. Ak v prípadoch uvedených v odseku 1 tohto článku zákony a nariadenia zmluvnej strany neustanovujú platenie dovozných alebo vývozných ciel a poplatkov, záručné združenie sa zaväzuje zaplatiť za tých istých podmienok sumu rovnajúcu sa výške dovozných alebo vývozných ciel a poplatkov zvýšených o prípadné úroky z omeškania.

3. Každá zmluvná strana určí pre každý karnet TIR maximálnu výšku súm, ktorých zaplatenie možno od záručných združení požadovať podľa ustanovení uvedených odsekov 1 a 2.

4. Záručné združenie je voči orgánom krajiny, v ktorej je colný úrad odoslania od okamihu, keď colný úrad prijme karnet TIR, zodpovedné. V ďalších krajinách, ktorými operácia prepravy tovaru na podklade karnetov TIR prechádza, sa táto zodpovednosť začína, len čo sa tovar dovezie...

5. Zodpovednosť záručného združenia sa vzťahuje nielen na tovar uvedený v karnete TIR, ale aj na tovar, ktorý je uložený v colne uzavretom priestore cestného vozidla alebo v colne uzavretom kontajneri, aj keď v karnete uvedený nie je; táto zodpovednosť sa nevzťahuje na žiaden iný tovar.

6. Na určenie ciel a poplatkov spomínaných v odsekoch 1 a 2 tohto článku platia údaje o tovare uvedenom v karnete TIR, ak sa nepreukáže opak.

7. Pri vzniknutej splatnosti súm uvedených v odsekoch 1 a 2 tohto článku majú príslušné orgány podľa možností žiadať o zaplatenie osobu alebo osoby, ktoré ich priamo dlhujú, prv, než svoj nárok uplatnia voči záručnému združeniu."

Režim vlastných zdrojov Spoločenstiev

9 Článok 2 nariadenia č. 1552/89, ktorý sa nachádza v prvej hlave nazvanej „Všeobecné ustanovenia" [*neoficiálny preklad*], stanovuje:

„1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia je nárok Spoločenstiev na vlastné zdroje uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 88/376/EHS, Euratom zistený

akonáhle príslušný orgán členského štátu upovedomil dlžníka o sume, ktorú je povinný uhradiť. Toto upovedomenie sa vykoná akonáhle je dlžník známy a príslušné správne orgány môžu vypočítať výšku nároku pri dodržaní všetkých ustanovení Spoločenstva uplatniteľných na danú oblasť.

...“ [*neoficiálny preklad*]

10 Toto ustanovenie bolo s účinnosťou od 14. júla 1996 zmenené nariadením Rady (Euratom, ES) č. 1355/96 z 8. júla 1996 (Ú. v. ES L 175, s. 3), ktorého obsah bol prevzatý do článku 2 nariadenia č. 1150/2000, ktorý stanovuje:

„1. Na účely uplatňovania tohto nariadenia vzniká nárok spoločenstva na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 94/728/ES, Euratom [je nárok Spoločenstiev na vlastné zdroje, ktoré sú uvedené v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) rozhodnutia 94/728/ES, Euratom zistený — *neoficiálny preklad*] bezodkladne po splnení podmienok týkajúcich sa zápisu nároku do účtovných kníh a upovedomenia dlžníka, ktoré sú ustanovené v colných predpisoch.

2. Dátumom vzniku [zistenia — *neoficiálny preklad*] nároku uvedeného v odseku 1 je dátum zápisu do účtovných kníh, ktorý je stanovený v colných predpisoch.

...“

11 Článok 6 ods. 1 a 2 písm. a) a b) nariadenia č. 1552/89, ktorý sa nachádza v druhej hlave nazvanej „Účty pre vlastné zdroje" [teraz článok 6 ods. 1 a 3 písm. a) a b) nariadenia č. 1150/2000], stanovuje:

„1. Účty [účtovníctvo — *neoficiálny preklad*] pre vlastné zdroje vedie štátna pokladnica jednotlivých členských štátov alebo orgány určené členskými štátmi; účty sa vedú [účtovníctvo sa vedie — *neoficiálny preklad*] samostatne pre jednotlivé druhy zdrojov.

2. a) Nároky vzniknuté v súlade s článkom 2 sa podľa písmena b) tohto odseku [Ak písmeno b) tohto odseku nestanovuje inak, nároky zistené v súlade s článkom 2 sa — *neoficiálny preklad*] zapisujú do účtovných záznamov [bežne označovaných ako ‚účet A'] najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol [v ktorom bol nárok zistený — *neoficiálny preklad*].

b) Vzniknuté [Zistené — *neoficiálny preklad*] nároky, ktoré neboli zapísané v účtovných záznamoch uvedených v písmene a), pretože ešte neboli vybrané a nebola za ne zložená záruka [poskytnutá zábezpeka — *neoficiálny preklad*], sa v dobe stanovenej v písmene a) vedú v samostatných účtovných záznamoch [zapíšu na samostatné účty — *neoficiálny preklad*] [bežne označované ako ‚účet B']. Členské štáty môžu prijať tento postup aj v prípade, že oprávnenosť vzniknutých [zistených — *neoficiálny preklad*] nárokov, za ktoré sa zložila záruka [poskytla zábezpeka — *neoficiálny preklad*], je namietaná a že tieto čiastky sa po urovnaní sporov vyplývajúcich z takéhoto namietania môžu zmeniť."

12 Článok 9 nariadení č. 1552/89 a č. 1150/2000, ktorý sa nachádza v tretej hlave nazvanej „Sprístupňovanie [Poskytovanie — *neoficiálny preklad*] vlastných zdrojov", znie takto:

„1. V súlade s postupom ustanoveným v článku 10 pripisuje každý členský štát vlastné zdroje na účet založený v mene Komisie v rámci štátnej pokladnice alebo orgánu, ktorý na tento účel určil.

Tento účet sa vedie bez poplatkov.

2. ... čiastky pripisované na tento účet Komisia prevádza a do svojich účtovných záznamoch zaznamenáva...“

13 Článok 10 ods. 1 tretej hlavy nariadenia č. 1552/89, respektíve nariadenia č. 1150/2000, stanovuje:

„Po odpočítaní nákladov na vyberanie vo výške 10 % v súlade článkom 2 ods. 3 [rozhodnutia 88/376, respektíve rozhodnutia 94/728] sa vklad [pripísanie — *neoficiálny preklad*] vlastných zdrojov uvedený [uvedených — *neoficiálny preklad*] v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) [týchto rozhodnutí] vykoná najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom nárok vznikol [v ktorom bol nárok zistený — *neoficiálny preklad*], v súlade s článkom 2 tohto nariadenia.

Avšak pre nároky uvedené v... účtovných záznamoch [B] podľa [článku 6 ods. 2 písm. b), respektíve článku 6 ods. 3 písm. b)] sa vklad [pripísanie — *neoficiálny preklad*] musí vykonať najneskôr v prvý pracovný deň nasledujúci po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom boli nároky nahradené [vybrané — *neoficiálny preklad*].“

14 Podľa článku 11 nariadení č. 1552/89 a č. 1150/2000, ktorý sa tiež nachádza v tretej hlave:

„Akékoľvek omeškanie v prípade vkladu [pripísania — *neoficiálny preklad*] na účet uvedený v článku 9 ods. 1 má pre príslušný členský štát za následok vznik povinnosti platiť úroky podľa úrokovej sadzby platnej v príslušný deň [uplatňovanej v deň

splatnosti na peňažnom trhu príslušného členského štátu — *neoficiálny preklad*] pre operácie krátkodobého verejného financovania zvýšenej o dve percentá [o dva percentuálne body — *neoficiálny preklad*]. Táto sadzba sa za každý mesiac meškania zvyšuje o 0,25 percenta [o 0,25 percentuálneho bodu — *neoficiálny preklad*]. Zvýšená sadzba sa vzťahuje na celú dobu omeškania."

15 Článok 17 ods. 1 a 2 nariadení patriaci do siedmej hlavy nazvanej „Ustanovenia týkajúce sa inšpekčných opatrení" stanovuje:

„1. Členské štáty vykonajú všetky potrebné opatrenia, aby zabezpečili, že čiastka zodpovedajúca nárokom vzniknutým [zisteným — *neoficiálny preklad*] podľa článku 2 je sprístupnená [poskytnutá — *neoficiálny preklad*] Komisii tak, ako je uvedené v tomto nariadení.

2. Členské štáty sú oslobodené od povinnosti sprístupňovať [poskytnúť — *neoficiálny preklad*] Komisii čiastky zodpovedajúce vzniknutým [zisteným — *neoficiálny preklad*] nárokom výhradne v prípade, keď z dôvodu vis maior tieto čiastky nevybrali. Členské štáty naviac môžu považovať túto povinnosť sprístupňovať takéto čiastky Komisii za bezpredmetnú [môžu neposkytnúť tieto sumy Komisii — *neoficiálny preklad*] v špecifických prípadoch, kedy sa po dôkladnom vyhodnotení všetkých relevantných okolností jednotlivých prípadov zistí, že vyberanie je z dlhodobého hľadiska [definitívne — *neoficiálny preklad*] nemožné z dôvodov, ktoré nemožno prisúdiť členským štátom..."

16 Článok 18 nariadenia č. 1552/89 (teraz článok 18 nariadenia č. 1150/2000) stanovuje:

„1. Členské štáty vykonávajú kontroly a vyšetrovania, ktoré sa týkajú vzniku a sprístupňovania [zistenia a poskytovania — *neoficiálny preklad*] vlastných zdrojov uvedených v článku 2 ods. 1 písm. a) a b) [rozhodnutia 88/376, respektíve rozhodnutia 94/728]. Komisia vykonáva svoje právomoci tak, ako je to uvedené v tomto článku.

2. Členské štáty v súlade s odsekom 1

— vykonávajú na žiadosť Komisie dodatočné inšpekčné opatrenia [kontroly — *neoficiálny preklad*]. Komisia vo svojej žiadosti uvedie dôvody pre dodatočnú inšpekciu [kontrolu — *neoficiálny preklad*],

— prizývajú Komisiu, na jej žiadosť, k inšpekčným opatreniam [ku kontrolám — *neoficiálny preklad*], ktoré vykonávajú.

Členské štáty podniknú všetky kroky potrebné na zjednodušenia vykonávanie týchto inšpekčných opatrení [kontrol — *neoficiálny preklad*]. Ak je k týmto opatreniam [kontrolám — *neoficiálny preklad*] prizvaná Komisia, členské štáty jej dajú k dispozícii sprievodné doklady uvedené v článku 3.

...“

Vnútroštátna právna úprava

17 Spolkový výnos z roku 1996 stanovuje:

„Pri žiadostiach o zaplatenie dovozného cla v rámci tranzitného režimu Spoločenstva alebo spoločného tranzitného režimu sa pohľadávky považujú za zabezpečené len v prípade, keď je na každú tranzitnú operáciu poskytnutá individuálna zábezpeka a keď táto zábezpeka nebola ešte uvoľnená.

Všetky ostatné pohľadávky vyplývajúce z tranzitného režimu Spoločenstva, zo spoločného tranzitného režimu alebo z režimu TIR sa považujú za nezabezpečené...“

Konanie pred podaním žaloby

18 Počas kontroly tradičných vlastných zdrojov vykonanej Komisiou v Nemecku od 24. do 28. novembra 1997 sa v colnom režime tranzitu zistili prípady nezaplatenia alebo oneskoreného zaplatenia vlastných zdrojov Komisii z dôvodu nedodržania účtovných postupov formulovaných v článku 6 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1552/89. Podľa Komisie nemecké orgány na základe spolkového výnosu z roku 1996 neuvoľňovali riadne niektoré tranzitné dokumenty v rámci colného režimu tranzitu. Ide o 509 karnetov TIR týkajúcich sa rokov 1993 až 1995, pričom príslušné nároky sa odhadujú na celkovú sumu približne 20 miliónov DEM. Colné úrady síce zaslali v potrebnom čase záručnému združeniu žiadosť o zaplatenie spolu so stanovením lehoty, ale k zaplateniu nedošlo a nemecké orgány nežiadali dlhované sumy súdnou cestou, hoci tak boli povinné urobiť. Podľa Komisie bolo vymáhanie príslušných nárokov odložené, ba dokonca ani nezačalo, keďže nemecká vláda uzavrela so záručnými združeniami dohody, v ktorých sa dočasne vzdala uplatňovania svojich nárokov.

19 Podľa nemeckých orgánov mali byť dotknuté sumy považované za nezabezpečené v zmysle spolkového výnosu z roku 1996. V dôsledku toho zapísali uvedené sumy na účet B, hoci ako zmluvná zábezpeka v rámci dohovoru TIR bola poskytnutá suma 50 000 USD na karnet TIR.

20 Komisia, ktorá vytýkala nemeckým orgánom tento postup, tvrdí, že zmluvnú zábezpeku treba považovať za individuálnu alebo paušálnu zábezpeku, takže pokiaľ dotknuté pohľadávky neboli namietané, mali byť zapísané na účet A.

21 Listom z 19. decembra 1997 preto Komisia vyzvala nemecké orgány, aby jej oznámili obsah dohôd uvedených v bode 18 tohto rozsudku a ostatných podobných dohôd prípadne uzavretých s ďalšími záručnými združeniami, a aby uviedli, kedy a v akej forme sa poskytujú Komisii zistené a nevybrané vlastné zdroje vyplývajúce z neuvoľnených karnetov TIR.

22 V liste z 22. januára 1998 nemecké orgány tvrdili, že nárast podvodov týkajúcich sa tranzitných operácií na podklade karnetov TIR viedol k tomu, že združenie poisťovateľov 5. decembra 1994 vypovedalo zmluvu o zaistení a zastavilo platby nemeckým záručným združeniam, na ktorých sa zaistenie vzťahovalo prostredníctvom IRU. Za týchto okolností bolo dočasné vzdanie sa uplatňovania nárokov súdnou cestou zo strany nemeckých orgánov nevyhnutné na to, aby sa zabránilo úpadku záručných združení, a teda zrúteniu systému TIR v celej Európskej únii. Okrem toho, medzi IRU a združením poisťovateľov prebieha rozhodcovské konanie. Podľa nemeckých orgánov možno pohľadávky vyplývajúce z nevybavenia tranzitných operácií považovať za zabezpečené v zmysle nariadenia č. 1552/89 iba v prípade, ak sa poskytnuté zábezpeky týkajú jednotlivých operácií a ak ponúkajú ochranu zodpovedajúcu skutočnému riziku, čo nie je tento prípad.

23 Listom z 30. marca 1998 Komisia zopakovala svoju žiadosť o poskytnutie vlastných zdrojov, pričom sa domnievala, že pohľadávky vyplývajúce z nevybavenia tranzitných operácií, zistené počas kontroly vlastných zdrojov v novembri 1997, boli zabezpečené.

24 Nemecké orgány odpovedali listom z 22. mája 1998 tak, že tejto žiadosti nemôžu vyhovieť bez neprimeraného zaťaženia nemeckého rozpočtu, keďže príslušné zábezpeky zabezpečujú nároky iba čiastočne. Pred prijatím spolkového výnosu z roku 1996 Spolková republika Nemecko zapisovala komplexne zabezpečené pohľadávky na účet A a vlastné zdroje poskytovala Komisii bez ohľadu na ich výber, aj keď bola daná právomoc ostatných členských štátov na výber cla z dôvodu priestupkov alebo nezrovnalostí, ku ktorým došlo na ich území. Toto neprimerané bremeno zaťažujúce nemecký rozpočet už viac nie je únosné.

25 Listom z 8. júna 1998 Komisia vyzvala nemecké orgány, aby jej najmä oznámili skôr požadované informácie na účely výpočtu prípadných úrokov z omeškania na základe článku 11 nariadenia č. 1552/89. Vo svojej odpovedi z 18. septembra 1998 nemecké orgány opätovne potvrdili svoj postoj vyjadrený v listoch z 22. januára a 22. mája 1998.

26 Listom z 30. októbra 1998 Komisia požiadala nemeckú vládu o úhradu určitej sumy ako splátky nárokov dlhovaných pred posledným dňom druhého mesiaca nasledujúceho po zaslaní tohto listu, ako aj o oznámenie všetkých ostatných nenamietaných colných súm, zapísaných na účet B namiesto účtu A, a vyplývajúcich z karnetov TIR neuvoľnených nemeckými colnými úradmi v rokoch 1994 až 1998.

27 Listom zo 4. marca 1999 nemecké orgány znovu potvrdili svoje stanovisko a oznámili Komisii, že odmietajú vyhovieť jej žiadostiam.

28 V liste z 24. marca 1999 a potom vo svojej výzve z 15. novembra 1999 Komisia nesúhlasila s výkladom nariadenia č. 1552/89 zastávaným nemeckou vládou. Uviedla, že na rozdiel od tvrdenia nemeckých orgánov nejde o komplexné zábezpeky zabezpečujúce niekoľko pohľadávok, ale o zábezpeky na každý karnet TIR, ktoré vo väčšine prípadov zabezpečujú celú pohľadávku alebo jej značnú časť.

29 Vytrvalé odmietanie oznámiť Komisii obsah dohôd uzavretých so záručnými združeniami je v rozpore s článkom 10 ES. Okrem toho, zvlášť karnetov TIR týkajúcich sa rokov 1993 a 1994 sa nedotkla výpoveď zmluvy o zaistení, ku ktorej došlo na konci roka 1994. V prípade karnetov TIR týkajúcich sa roku 1995 sa Spolková republika Nemecko dočasne vzdala uplatňovania svojich pohľadávok voči záručnému združeniu pod podmienkou, že toto združenie bude naďalej zodpovedať „primeraným dielom" a že postúpi svoje pohľadávky z dôvodu zábezpeky proti zaisťovateľovi. V dôsledku toho boli aj pohľadávky z roku 1995 a nasledujúcich rokov zabezpečené a mali byť — aspoň čiastočne — zapísané na účet A a poskytnuté Komisii, pretože neboli v stanovených lehotách namietané. Pokiaľ ide o dočasné vzdanie sa výberu súm zapísaných na účet B, Komisia pripomína, že nemecké orgány sú podľa článku 17 nariadenia č. 1552 povinné vykonať s náležitou starostlivosťou všetky opatrenia potrebné na výber zistených vlastných zdrojov.

30 Vo svojom oznámení z 1. februára 2000 nemecké orgány potvrdili a ďalej rozvinuli svoje stanovisko, pričom odovzdali Komisii dohody o odklade platieb uzavreté so záručnými združeniami.

31 Dňa 8. novembra 2000 zaslala Komisia Spolkovej republike Nemecko odôvodnené stanovisko. Podľa názoru Komisie nemožno pohľadávky považovať na základe rozhodcovského konania medzi IRU a združením poisťovateľov za namietané. Dlžníci proti istinám nenamietali a námietky proti istine nemožno vidieť v odmietnutí združenia poisťovateľov prevziať zodpovednosť za dlh. Napokon, dočasné vzdanie sa nemeckých orgánov ich pohľadávok sa týka výlučne zodpovednosti poisťovateľov záručných združení. V tejto súvislosti nie je dotknutá povinnosť dlžníkov, a teda ani povinnosť Spolkovej republiky Nemecko vo vzťahu k rozpočtu Spoločenstva. Na rozdiel od názoru tohto členského štátu nemožno uplatniť článok 17 ods. 2 nariadenia č. 1552/89, ktorý sa uplatňuje iba vtedy, keď sumy vlastných zdrojov nemožno vybrať z dôvodu *vis maior* (prvá veta tohto ustanovenia) alebo keď je výber definitívne nemožný z dôvodov, ktoré nemožno pripísať členským štátom (druhá veta toho istého ustanovenia).

32 Komisia znovu požiadala nemecké orgány, aby jej bezodkladne poskytli ako splátku sumu 10 552 875 DEM zodpovedajúcu sume vyplývajúcej z neuvoľnenia karnetov TIR v rokoch 1996 a 1997, aby sa tak vyhli ďalším úrokom z omeškania, aby jej oznámili všetky ostatné nenamietané colné sumy, s ktorými bolo zaobchádzané podobne, vyplývajúce z neuvoľnenia karnetov TIR nemeckými colnými úradmi od roku 1994 až do zmeny spolkového výnosu z roku 1996 a aby jej bezodkladne poskytli príslušné vlastné zdroje, aby sa tak vyhli ďalším úrokom z omeškania. Komisia vyzvala Spolkovú republiku Nemecko, aby prijala opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s odôvodneným stanoviskom v lehote dvoch mesiacov od jeho prevzatia.

33 Nemecká vláda odpovedala na odôvodnené stanovisko listom z 10. januára 2001, v ktorom zopakovala skôr uvedený názor, že iba sumy zabezpečené zábezpekou,

ktorá je „priamo a okamžite realizovateľná", majú byť poskytnuté Spoločenstvu. To však nie je prípad dotknutej zábezpeky podľa dohovoru TIR, pretože vnútroštátne združenia sa už nemôžu spoliehať na zábezpeku IRU a IRU sa už nemôže spoliehať na plnenia združenia poisťovateľov z dôvodu oveľa vyššej škody nepredvídanej v poistných zmluvách, ktorá je dôsledkom závažnejších podvodov organizovaného zločinu. Suma zábezpeky 60 024 eur nezabezpečuje pohľadávky vyplývajúce z tovaru. Z článku 8 ods. 7 dohovoru TIR okrem toho vyplýva, že v prípade nevybavenia operácie TIR má byť žiadosť zaslaná v prvom rade priamemu dlžníkovi. Zodpovednosť záručných združení nastupuje iba v prípade neúspechu tejto žiadosti.

34 Pohľadávky treba okrem toho považovať za namietané v zmysle článku 6 ods. 2 nariadenia č. 1552/89, pretože sú predmetom sporov medzi záručnými združeniami a správnymi orgánmi. Navyše prebiehajú správne alebo súdne konania pred nemeckými orgánmi, čo odôvodňuje zápis na účet B. Napokon, dohody so záručnými združeniami nepredstavujú vzdanie sa uplatňovania nárokov voči týmto združeniam, ale len ich dočasné nevykonávanie, čo je nevyhnutné na zabránenie takmer istej platobnej neschopnosti.

35 Za týchto okolností sa Komisia rozhodla podať žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

36 Uznesením z 9. septembra 2002 predseda Súdneho dvora vyhovel návrhu na vstup Belgického kráľovstva ako vedľajšieho účastníka do konania na podporu návrhov Spolkovej republiky Nemecko.

O žalobe

O dôvode založenom na čiastočnej neprípustnosti žaloby

Argumentácia účastníkov konania

37 Spolková republika Nemecko podporovaná Belgickým kráľovstvom tvrdí, že žaloba je neprípustná v časti, v ktorej Komisia svojím tretím, štvrtým a piatym žalobným návrhom navrhuje, aby bola žalovanej uložená povinnosť „bezodkladne pripísať na účet Komisie vlastné zdroje nezaplatené v dôsledku nesplnenia povinností", ktorého sa týka toto konanie, „uviesť, pokiaľ ide o sumy, ktoré už prípadne boli prevedené na účet, dátum splatnosti pohľadávky, dlhovanú sumu a prípadne dátum prevodu" a „uhradiť v prospech rozpočtu Spoločenstva úroky z omeškania dlhované v prípade oneskoreného pripísania na účet".

38 Z článku 228 ods. 1 ES jasne vyplýva, že úloha Súdneho dvora sa obmedzuje na určenie nesplnenia povinnosti bez toho, aby mal právomoc uložiť žalovanej strane určité správanie, zatiaľ čo je na vnútroštátnych orgánoch, aby určili dôsledky, ktoré treba vyvodiť z určenia nesplnenia povinnosti, pričom je samozrejmé, že neplnenie povinnosti musí bezodkladne skončiť. Povinnosti, aby bolo ukončené neplnenie, môžu byť samozrejme obsiahnuté v odôvodnení rozsudku Súdneho dvora, ale nie v jeho výroku (pozri najmä rozsudok z 20. marca 1986, Komisia/Nemecko, 303/84, Zb. s. 1171, bod 19).

39 Z tohto dôvodu treba zamietnuť tretí a piaty žalobný návrh, pretože pod zámienkou týchto návrhov Komisia v skutočnosti podáva návrh na plnenie. To platí aj pre štvrtý

žalobný návrh, v ktorom Komisia formuluje návrh na neurčité vyšetrovania, zatiaľ čo Súdny dvor môže prípadne iba určiť porušenie povinnosti informovania a povinnosti lojality (rozsudok zo 7. marca 2002, Komisia/Taliansko, C-10/00, Zb. s. I-2357). Navyše tento návrh, okrem toho, že nebol uplatnený v konaní pred podaním žaloby, presúva dôkazné bremeno nesplnenia povinnosti, ktoré zaťažuje Komisiu a nie žalovaný členský štát.

40 Podľa názoru Komisie nebráni znenie článku 228 ES tomu, aby Súdny dvor vyhlásil výroky potrebné na odstránenie nesplnenia povinnosti. Pokiaľ ide o štvrtý žalobný návrh, Komisia uvádza, že pri overení, či členské štáty správne uhrádzajú dlhovanú sumu vlastných zdrojov, je značne odkázaná na údaje poskytnuté týmito členskými štátmi. Členské štáty majú osobitnú povinnosť spolupráce (rozsudok Komisia/Taliansko, už citovaný, bod 88 a nasl.) výslovne konkretizovanú v článku 18 ods. 2 a 3 nariadenia č. 1552/89, takže Komisia mohla bez toho, aby porušila zásadu proporcionality, požadovať od žalovanej strany, ako to robila už od správneho konania, údaje potrebné na preskúmanie existencie a rozsahu nesplnenia povinnosti, ktoré presvedčivo opísala. Presne to je cieľom druhého a štvrtého žalobného návrhu.

41 Pokiaľ ide o piaty žalobný návrh, Komisia uvádza, že článok 11 nariadenia č. 1552/89 stanovuje presnú a bezpodmienečnú povinnosť zaplatiť úroky z omeškania a že Súdny dvor už poukázal na túto povinnosť v inom konaní o žalobe o nesplnenie povinnosti (pozri najmä rozsudok Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 19). V prípade nesplnenia platobnej povinnosti nedisponuje členský štát žiadnou voľnou úvahou, pokiaľ ide o to, ako ukončiť neplnenie.

42 Na pojednávaní Komisia preformulovala piaty žalobný návrh v tom zmysle, že navrhuje, aby Súdny dvor určil, že „Spolková republika Nemecko porušila článok 11 nariadenia č. 5552/89 tým, že nepripísala v prospech rozpočtu Spoločenstva dlhované úroky".

Posúdenie Súdnym dvorom

43 Svojím tretím a štvrtým žalobným návrhom, ako aj piatym návrhom v jeho pôvodnej podobe, Komisia navrhuje, aby Súdny dvor uložil Spolkovej republike Nemecko povinnosť „bezodkladne pripísať na účet Komisie vlastné zdroje nezaplatené v dôsledku nesplnenia povinností uvedeného v odsekoch 1 a 2", „uviesť, pokiaľ ide o sumy, ktoré už prípadne boli prevedené na účet, dátum splatnosti pohľadávky, dlhovanú sumu a prípadne dátum prevodu" a „uhradiť v prospech rozpočtu Spoločenstva úroky z omeškania dlhované v prípade oneskoreného pripísania na účet" podľa článku 11 nariadenia č. 1552/89 za obdobie do 31. mája 2000 a článku 11 nariadenia č. 1150/2000 za obdobie po 31. máji 2000.

44 Je nepochybné, že predmetom žaloby podanej podľa článku 226 ES je určenie, že členský štát si nesplnil povinnosti, ktoré mu vyplývajú z práva Spoločenstva. Určenie takéhoto nesplnenia povinnosti zaväzuje členský štát podľa článku 228 ES prijať opatrenia na vykonanie rozsudku Súdneho dvora. Napriek tomu nemožno tomuto štátu nariadiť prijať konkrétne opatrenia (pozri najmä rozsudok zo 14. apríla 2005, Komisia/Nemecko, C-104/02, Zb. s. I-2689, bod 49).

45 V dôsledku toho Súdny dvor nemôže na základe žaloby o nesplnenie povinnosti rozhodnúť o výhradách v súvislosti so žalobnými návrhmi smerujúcimi ako v tomto prípade k tomu, aby nariadil členskému štátu pripísať na účet určité sumy, poskytnúť informácie týkajúce sa určitých súm a prevodov a uhradiť úroky z omeškania.

46 Pokiaľ ide o preformulovanie piateho žalobného návrhu, treba pripomenúť, že účastník konania nemôže v zásade meniť v priebehu konania predmet sporu a dôvodnosť žaloby sa musí skúmať so zreteľom na návrhy obsiahnuté v návrhu na začatie konania (pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. septembra 1979, Komisia/Francúzsko, 232/78, Zb. s. 2729, bod 3; zo 6. apríla 2000, Komisia/Francúzsko, C-256/98, Zb. s. I-2487, bod 31, a zo 4. mája 2006, Komisia/Spojené kráľovstvo, C-508/03, Zb. s. I-3969, bod 61).

47 Podľa ustálenej judikatúry (pozri najmä rozsudky z 9. novembra 1999, Komisia/Taliansko, C-365/97, Zb. s. I-7773, bod 23, a z 27. apríla 2006, Komisia/Nemecko, C-441/02, Zb. s. I-3449, bod 59) výzva zaslaná Komisiou členskému štátu a potom jej odôvodnené stanovisko vymedzujú predmet sporu, ktorý už potom nemožno rozširovať. Možnosť dotknutého členského štátu predložiť svoje pripomienky predstavuje totiž aj v prípade, ak sa rozhodne ju nevyužiť, dôležitú záruku stanovenú v Zmluve ES a jej dodržanie je podstatnou formálnou náležitosťou riadneho konania o nesplnení povinnosti členským štátom.

48 Súdny dvor už rozhodol, že nemožno v každom prípade vyžadovať úplnú zhodu medzi znením výhrad vo výzve, výrokom odôvodneného stanoviska a žalobnými návrhmi, pokiaľ predmet sporu nebol rozšírený alebo zmenený, ale naopak,

jednoducho zúžený (rozsudok z 27. apríla 2006, Komisia/Nemecko, už citovaný, bod 61 a tam citovaná judikatúra).

49 S prihliadnutím na túto judikatúru sa nemecká vláda mohla oprávnene domnievať, tak v štádiu konania pred podaním žaloby, ako aj počas písomnej časti konania na Súdnom dvore, že nemá povinnosť predložiť svoje pripomienky k piatemu žalobnému návrhu, pretože tento návrh treba chápať ako návrh na uloženie príkazu. Návrh Komisie na preformulovanie, uplatnený prvýkrát na pojednávaní a smerujúci k zmene návrhu na uloženie príkazu na návrh na určenie nesplnenia povinnosti, ktorý Komisia zopakovala vo svojej replike k námietke neprípustnosti vznesenej v tomto ohľade Spolkovou republikou Nemecko v jej vyjadrení, musí byť preto zamietnutý ako neprípustný.

50 So zreteľom na prechádzajúce úvahy je potrebné vysloviť neprípustnosť žalobných návrhov, ktoré smerujú k tomu, aby Spolkovej republike Nemecko bolo nariadené pripísať na účet Komisie neprevedené vlastné zdroje, uhradiť úroky z omeškania podľa článku 11 nariadení č. 1552/89 a č. 1150/2000 a oznámiť informácie o ostatných nezaplatených sumách.

51 Preskúmanie prejednávanej žaloby sa teda obmedzí na posúdenie výhrad formulovaných v rámci prvého a druhého žalobného návrhu, teda na jednej strane riadneho neuvoľnenia 509 karnetov TIR v rokoch 1993 až 1994 a nesprávneho zaúčtovania a poskytnutia zodpovedajúcich vlastných zdrojov Komisii, ako aj, na druhej strane, odmietnutia oznámiť Komisii ostatné nepopreté nároky vyplývajúce z riadneho neuvoľnenia karnetov TIR od roku 1994 až do septembra 1996, ktoré boli tiež zapísané na účet B.

O veci samej

O prvom dôvode založenom na nezrovnalostiach ovplyvňujúcich zaobchádzanie s niektorými karnetmi TIR, nesprávne zaúčtovanie a neposkytnutie zodpovedajúcich súm Komisii

— Argumentácia účastníkov konania

52 Komisia tvrdí, že z dôvodu, že pohľadávky, ktorých sa týka toto konanie, boli zabezpečené, mali byť zapísané na účet A podľa článku 6 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1552/89. V režime TIR je totiž zaplatenie cla zabezpečené zábezpekou, a to karnetmi vydanými záručnými združeniami, ktoré spoločne a nerozdielne s hlavným dlžníkom zodpovedajú za zaplatenie cla a poplatkov v prípade nezrovnalostí alebo podvodov spáchaných v rámci operácie TIR.

53 Komisia tvrdí, že cieľom účtu B nie je chrániť členské štáty pred neprimeraným bremenom zaťažujúcim ich rozpočet, ale umožniť Komisii podrobnejšie sledovať činnosť členských štátov v oblasti výberu vlastných zdrojov zvlášť v prípade podvodov a nezrovnalostí. Tento cieľ by nemal zmysel, ak by každý členský štát mohol voľne posúdiť druh zábezpeky a sám bez dohody s Komisiou určiť, kedy má byť zabezpečená pohľadávka zapísaná na jeden alebo druhý účet.

54 Z článku 6 nariadenia č. 1552/89 v jeho celistvosti vyplýva, že zápis nárokov na účet A nepredpokladá, aby bola zábezpeka „priamo a okamžite realizovateľná". Je iba

potrebné, aby bola realizovateľná pri uplatnení zábezpeky v prípade, keď platobne neschopný dlžník napokon nemôže zaplatiť colný dlh.

55 Podľa názoru Komisie, hoci nemecké orgány vo všeobecnosti popierajú, že zábezpeka vo výške 60 024 eur za karnet TIR vo väčšine prípadov stačí na úhradu pohľadávok vyplývajúcich z colného dlhu za tovar podliehajúci vysokému clu, nepopierajú konkrétnym spôsobom, že zábezpeky v tomto prípade boli na úhradu pohľadávok dostatočné. Nepopierajú ani to, že zábezpeky postačovali aspoň na čiastočnú úhradu pohľadávok vo všetkých prípadoch, takže mali byť aspoň v tomto rozsahu zapísané na účet A, ibaže iné posúdenie vyžaduje výpoveď zmluvy o zaistení združením poisťovateľov na konci roka 1994.

56 Keďže rozhodujúci je dátum začatia operácie TIR a dátum poskytnutia zábezpeky, pohľadávky spred roka 1995 mali byť v každom prípade zapísané na účet A a poskytnuté Komisii. Pokiaľ ide o pohľadávky, ktoré vznikali od roku 1995, tvrdenie nemeckých orgánov, že k tomuto dátumu mali byť pohľadávky považované za nezabezpečené z dôvodu výpovede zmluvy o zaistení združením poisťovateľov, malo viesť tieto orgány k nepovoleniu postupu TIR so zreteľom na neexistenciu zábezpeky. Ak s ním napriek tomu súhlasili a z tohto dôvodu zapísali pohľadávky na účet B, musia tiež prevziať riziko spojené s výberom týchto pohľadávok. Je potrebné vychádzať z toho, že bola poskytnutá aspoň čiastočná zábezpeka. Spolková republika Nemecko sa dočasne vzdala uplatňovania splatných pohľadávok voči záručnému združeniu pod podmienkou, že toto združenie bude naďalej zodpovedať primeraným dielom a že postúpi svoje pohľadávky z dôvodu zábezpeky proti zaisťovateľovi. V dôsledku toho boli aj pohľadávky z roku 1995 a nasledujúcich rokov zabezpečené a mali byť — aspoň čiastočne — zapísané na účet A a poskytnuté Komisii, pretože neboli v stanovených lehotách namietané.

57 Skutočnosť, že záručné združenia zodpovedajú len subsidiárne, je len málo dôležitá v prípade, keď zaplatenie pohľadávok nemožno dosiahnuť od hlavného dlžníka. Subsidiárna zodpovednosť je časovo odloženým dodatočným zabezpečením, ktoré veriteľovi povoľuje, aby sa uspokojil z majetku osoby poskytujúcej zábezpeku v prípade, keď je majetok dlžníka nedostatočný. V súlade s článkom 8 ods. 1 dohovoru TIR majú členské štáty možnosť domáhať sa svojich nárokov od záručných združení.

58 Komisia zdôrazňuje, že v tomto konaní odkazuje iba na zákonne zistené pohľadávky. Článok 6 ods. 2 písm. b) druhá veta nariadenia č. 1552/89, ktorá sa týka nárokov, ktorých oprávnenosť „je namietaná" sa neuplatňuje v prípade, keď je poskytnuté zabezpečenie pohľadávky spochybnené tým, že osoba poskytujúca zábezpeku nenamieta proti istine, ale len jej schopnosť zaplatiť zabezpečenú sumu je neistá.

59 Komisia ďalej tvrdí, že úvahy Belgického kráľovstva o možnosti záručného združenia namietať proti nárokom sú hypotetické, keďže existencia sporných pohľadávok nebola namietaná. Došlo jednoducho k výpovedi zabezpečovacej zmluvy, po ktorej členský štát svojvoľne poskytol odklad zaplatenia a neposkytol rozpočtu Spoločenstva zabezpečené sumy v súlade s povinnosťami, ktoré mu vyplývajú z nariadenia č. 1552/89. Takáto správanie nemôže ísť na ťarchu tohto rozpočtu.

60 Napokon, nemecké orgány nepredložili žiaden dôkazný prostriedok umožňujúci preukázať tvrdenie, že dočasným vzdaním sa uplatňovania dotknutých pohľadávok

konali v záujme Spoločenstva, aby zabránili zrúteniu systému TIR. V tomto prípade boli tieto orgány povinné v záujme Spoločenstva dohodnúť sa s Komisiou a ostatnými členskými štátmi pred rozhodnutím o takomto vzdaní sa. Práve jednostranný postup nemeckých orgánov, ako aj skutočnosť, že meškali s vyhovením žiadosti mnohokrát opakovanej Komisiou oznámiť jej podmienky dohody uzavretej medzi spolkovou vládou a záručným združením, ako aj podmienky dohôd prípadne uzavretých s ostatnými osobami poskytujúcimi zábezpeku, predstavuje nesplnenie povinnosti spolupráce uvedenej v článku 10 ES.

61 Pokiaľ ide o dočasné vzdanie sa uplatňovania súm zapísaných na účet B, Komisia tvrdí, že nemecké orgány sú povinné vykonať s náležitou starostlivosťou všetky opatrenia potrebné na výber zistených vlastných zdrojov (článok 17 ods. 1 nariadenia č. 1552/89). V prejednávanej veci nejde o prípad, na ktorý sa vzťahuje článok 17 ods. 2 prvá a druhá veta nariadenia č. 1552/89, keďže Spolková republika Nemecko sa nemôže odvolávať na splnenie podmienok uvedených v tomto ustanovení, pretože nedodržala stanovený postup a chýbajú vecné podmienky uplatnenia (nepredvídateľnosť, mimoriadne okolnosti) tohto ustanovenia. Hypotetické udalosti, ako zrútenie systému zaistenia, nestačia na odôvodnenie správania nemeckých orgánov.

62 Spolková republika Nemecko tvrdí, že keďže záručné združenia už od roku 1993 neposkytovali dostatočné zábezpeky za pohľadávky vyplývajúce z nevybavených karnetov TIR z dôvodu obrovského zvýšenia počtu regresov uplatňovaných u združenia poisťovateľov, ktoré čoraz častejšie odmietalo plniť zábezpeky za pôvodných podmienok, je správne, že colné orgány najprv zapisovali tieto pohľadávky na účet B.

63 Podľa samotného znenia článku 6 ods. 2 nariadenia č. 1552/89 a odôvodnení tohto nariadenia sa na účet A majú zapisovať iba zabezpečené pohľadávky, pri ktorých je isté, že zábezpeka môže byť skutočne realizovaná, čo nie je prípad platobne neschopných záručných združení, ktorých majetok je zjavne nedostatočný alebo vypovedaných alebo vadných medzinárodných zabezpečovacích nástrojov (článok 6 dohovoru TIR). Nevybrané, ale zabezpečené pohľadávky, zásadne patria medzi nároky ktoré „ešte neboli vybrané" [článok 6 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1552/89] a z tejto zásady možno urobiť výnimku iba v prípade, keď sa zábezpeka ukáže realizovateľná bez ťažkostí. Členské štáty nie sú povinné uhrádzať vopred pohľadávky, ktoré nie sú vôbec alebo dostatočne zabezpečené.

64 Na rozdiel od systému karnetov TIR, v ktorom sú colné orgány povinné prijať „zábezpeku" určenú na medzinárodnej úrovni (obmedzená zábezpeka na každý karnet, ktorú poskytuje združenie krajiny vzniku colného dlhu), je v ostatných colných režimoch suma colného dlhu v každom okamihu zabezpečená v celom rozsahu [článok 192 nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307, ďalej len „colný kódex")]. Colné pohľadávky, ktoré sa ukážu nevymožiteľné kvôli systému zábezpeky vytvorenému medzinárodným dohovorom, nemožno považovať za rovnocenné zabezpečeným pohľadávkam v zmysle nariadenia č. 1552/89. Ak by to tak nebolo, členské štáty by boli vždy povinné uvoľňovať bežné rozpočtové zdroje na úhradu nevymožiteľných pohľadávok bez toho, aby za túto nemožnosť vymoženia akokoľvek zodpovedali.

65 Komisia nesprávne rozlišuje medzi obdobím pred a po 1. januári 1995. Výpoveď zmluvy o zaistení združením poisťovateľov znamenala okamžité zastavenie platieb so spätnou účinnosťou. Navyše, keďže zábezpeka má akcesorickú povahu, boli nemecké orgány povinné skôr, ako sa mohli v súlade s právnou úpravou obrátiť na záručné združenia, začať a ukončiť pátracie a daňové konania (článok 8 ods. 7 dohovoru TIR) trvajúce v niektorých prípadoch niekoľko rokov, teda po roku 1994.

66 Na rozdiel od tvrdenia Komisie, po výpovedi zmluvy o zaistení koncom roka 1994 nemohli nemecké orgány odmietnuť povoliť používanie postupu TIR bez toho, aby pripustili, okrem takmer úplného paralyzovania obchodu medzi východom a západom, jednostranné porušenie neoddeliteľnej časti colného práva Spoločenstva (článok 91 colného kódexu). Členský štát nemôže totiž z vlastnej iniciatívy vyžadovať dodatočné zábezpeky bez toho, aby porušil ustanovenia režimu TIR.

67 Subsidiárne, aj keby sa bolo treba domnievať, že ide o „zabezpečené pohľadávky", tieto sumy nemuseli byť poskytnuté Komisii, pretože k ich výberu nemohlo dôjsť najmä z dôvodov *vis maior* v zmysle článku 17 ods. 2 prvej vety nariadenia č. 1552/89. Tieto sumy sa teda nemali objaviť ani na účte A, ani na účte B, bez ohľadu na to, či išlo o hlavnú alebo akcesorickú pohľadávku, ako je napríklad pohľadávka vyplývajúca zo zábezpeky. Nemecké orgány urobili všetko pre výber dlhovaných pohľadávok od záručných združení (vzorový postup proti záručným združeniam, kontrola nedostatočnosti majetku združení).

68 Okrem toho z dôvodu, že IRU bola nútená začať zdĺhavé rozhodcovské konania proti združeniu poisťovateľov, ktoré stále prebiehajú, a že hospodárska obnova záručných združení potrvá niekoľko rokov, bolo od začiatku jasné, že výber je nemožný dlhodobo, alebo dokonca navždy, v zmysle článku 17 ods. 2 druhej vety nariadenia č. 1552/89 pre zjavnú a vážnu nedostatočnosť majetku záručných združení a nedostatok vôle združenia poisťovateľov prevziať zodpovednosť za zaplatenie. Dohody so záručnými združeniami boli prvým náznakom obnovenia ich platobnej schopnosti, čím im umožnili znovu začať vykonávať ich činnosť.

69 Belgické kráľovstvo tvrdí, že členské štáty sú povinné poskytnúť Komisii clo iba vtedy, keď bolo skutočne v celom rozsahu zaplatené, a nie, ako tvrdí Komisia, keď je

jeho časť zabezpečená. Akékoľvek iné riešenie by nezohľadňovalo účel účtu B, ktorým je zaistiť, aby členské štáty neboli povinné poskytnúť sumy, ktoré nemôžu dosiahnuť.

70 Belgická vláda sa tiež domnieva, že Spolková republika Nemecko neporušila zásadu lojality existujúcu v práve Spoločenstva. Uzavretím dohôd o odklade platieb so záručnými združeniami Spolková republika Nemecko zabránila, ako to vysvetlila, ešte vážnejšej ujme spôsobenej systému TIR, pretože v prípade, ak by postupovala súdnou cestou, záručné združenia by sa okamžite ocitli v úpadku, čo by viedlo k zrúteniu systému TIR a k situácii nemožnosti výberu uvedenej v článku 17 ods. 2 druhej vete nariadenia č. 1552/89. Okrem toho je od Komisie málo lojálne, že vytýka členským štátom, že nesplnili povinnosti, ktoré im vyplývajú z práva Spoločenstva, pričom vedela o problémoch s platbami, ktoré postihli záručné združenia.

Posúdenie Súdnym dvorom

71 Týmto dôvodom Komisia vytýka nemeckým orgánom v podstate to, že sa jednostranne vzdali súdneho vymáhania zistených pohľadávok z karnetov TIR, ktorých sa týka toto konanie, od záručných združení, že nesprávne zaúčtovali zodpovedajúce vlastné zdroje tým, že ich nezapísali na účet A, a že ich včas neposkytli Komisii v rozpore najmä s článkom 17 ods. 1 nariadenia č. 1552/89.

72 Bez ďalšieho treba uviesť, že nemecká vláda nepopiera, že súdne vymáhanie vzťahujúce sa na sporné karnety TIR bolo odložené, ba dokonca, že ani nezačalo,

keďže so záručnými združeniami boli uzavreté dohody, v ktorých sa nemecké orgány dočasne vzdali uplatňovania svojich nárokov. Táto vláda tiež pripúšťa, že zodpovedajúca suma pohľadávok bola zapísaná na účet B a že tieto pohľadávky, ktoré vznikli z operácií TIR, boli definitívne zistené medzi rokmi 1993 a 1995, takže ide o zistené nároky v zmysle článku 2 ods. 1 nariadenia č. 1552/89. Táto vláda však popiera, že týmto postupom porušila svoje povinnosti podľa nariadenia č. 1552/89.

73 Ako pripomenul Súdny dvor v bode 66 rozsudku z 15. novembra 2005, Komisia/Dánsko (C-392/02, Zb. s. I-9811), podľa článku 17 ods. 1 a 2 nariadenia č. 1552/98 sú členské štáty povinné vykonať všetky opatrenia potrebné na to, aby sumy zodpovedajúce nárokom zisteným v súlade s článkom 2 toho istého nariadenia boli poskytnuté Komisii. Členské štáty nemajú túto povinnosť iba v prípade, ak nemohli tieto sumy vybrať z dôvodov *vis maior*, alebo ak sa zistí, že výber je definitívne nemožný z dôvodov, ktoré im nemožno pripísať.

74 Pokiaľ ide o zúčtovanie vlastných zdrojov, článok 6 ods. 1 nariadenia č. 1552/89 stanovuje, že členské štáty musia viesť pre vlastné zdroje účtovníctvo, ktoré vedie štátna pokladnica alebo nimi určený orgán. Podľa odseku 2 písm. a) a b) toho istého článku sú členské štáty povinné zapísať na účet A nároky zistené v súlade s článkom 2 tohto nariadenia najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bol nárok zistený, bez toho, aby bola dotknutá možnosť zapísať v rovnakej lehote na účet B zistené nároky, ktoré „ešte neboli vybrané“ [*neoficiálny preklad*] a „nebola za ne poskytnutá zábezpeka“ [*neoficiálny preklad*], ako aj nároky v prípade, že oprávnenosť zistených nárokov, „za ktoré sa poskytla zábezpeka, je namietaná a že tieto čiastky sa po urovnaní sporov vyplývajúcich z takéhoto namietania môžu zmeniť“ [*neoficiálny preklad*].

75 Na účely poskytovania vlastných zdrojov článok 9 ods. 1 nariadenia č. 1552/89 stanovuje, že každý členský štát pripisuje vlastné zdroje na účet založený na tento účel v mene Komisie v súlade s postupom stanoveným v článku 10 tohto nariadenia. V súlade s odsekom 1 článku 10 sa pripísanie vlastných zdrojov po odpočítaní nákladov na vyberanie vykoná najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom bol nárok zistený v súlade s článkom 2 toho istého nariadenia, s výnimkou nárokov zapísaných na účet B podľa článku 6 ods. 2 písm. b) tohto nariadenia, pri ktorých sa pripísanie vykoná najneskôr v prvý pracovný deň po 19. dni druhého mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom boli nároky „nahradené [vybrané — *neoficiálny preklad*]".

76 V tomto konaní nemecká vláda netvrdila, že sporné nároky boli popreté v stanovených lehotách a mohli podliehať zmenám v dôsledku sporov v zmysle článku 6 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1552/89. V tomto prípade je nepochybné, že spory sa týkajú realizácie zábezpeky a nie existencie alebo výšky sporných pohľadávok, keďže táto výška bola definitívne zistená.

77 Nemecká vláda tvrdí, že nevybrané nároky mohli byť napriek tomu oprávnene zapísané na účet B, pretože v skutočnosti neboli zabezpečené v zmysle citovaného článku 6 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1552/89. Táto vláda nepopiera samotné posúdenie zábezpeky poskytnutej záručnými združeniami v rámci operácie TIR ako „zábezpeky" v zmysle tohto ustanovenia. Tvrdí, že so zreteľom na krach systému zábezpeky, na ktorom spočíva režim tranzitu na podklade karnetu TIR, od roku 1993, následkom toho, že združenie poisťovateľov odmietlo nahradiť nemeckým záručným združeniam zaplatené sumy, boli tieto zábezpeky nerealizovateľné z dôvodu platobnej neschopnosti týchto združení, takže príslušné nároky mali byť zapísané na účet B ako nezabezpečené pohľadávky.

78 Je potrebné uviesť, že práva a povinnosti záručného združenia v rámci dohovoru TIR upravuje zároveň tento dohovor, právo Spoločenstva a zmluva o ručení, ktorá sa riadi nemeckým právom, a ktorú toto združenie uzavrelo so Spolkovou republikou Nemecko (rozsudok z 23. septembra 2003, BGL, C-78/01, Zb. s. I-9543, bod 45).

79 Podľa článku 193 colného kódexu môže zabezpečenie platby colného dlhu poskytnúť ručiteľ, pričom v súlade s článkom 195 tohto kódexu sa ručiteľ písomne zaviaže, že spoločne a nerozdielne s dlžníkom zaplatí zabezpečenú sumu colného dlhu, ak sa táto stane splatnou.

80 Pokiaľ ide konkrétne o prepravu tovarov na podklade karnetov TIR, ktorej sa týka článok 91 ods. 2 písm. b) colného kódexu, z článku 8 ods. 1 dohovoru TIR vyplýva, že zmluvou o ručení sa záručné združenia tiež zaväzujú zaplatiť clo, ktoré je povinný zaplatiť dlžník, a zodpovedajú spoločne a nerozdielne s týmito dlžníkmi za zaplatenie uvedených súm, aj keď podľa odseku 7 toho istého článku majú príslušné orgány, pokiaľ je to možné, požadovať zaplatenie od osoby, ktorá je priamym dlžníkom prv, než svoj nárok uplatnia proti záručnému združeniu.

81 Za týchto okolností nemožno poprieť, že na zábezpeku poskytovanú záručným združením v rámci operácie TIR sa vzťahuje pojem „zábezpeky" v zmysle článku 6 ods. 2 písm. b) nariadenia č. 1552/89.

82 Je však potrebné upresniť, že v súlade s článkom 8 ods. 3 dohovoru TIR je na členských štátoch, aby na každý karnet TIR určili maximálnu výšku súm, ktorých zaplatenie možno požadovať od záručného združenia.

83 Z tohto dôvodu, ako to Komisia napokon pripúšťa, zistené nároky, ktoré sa vzťahujú na operácie TIR, musia byť v zásade zapísané na účet A a poskytnuté Komisii v súlade s článkom 10 nariadenia č. 1552/89 až do výšky hornej hranice zábezpeky dohodnutej v rámci režimu TIR, aj keď suma colného dlhu prípadne túto sumu prekračuje.

84 Ako generálna advokátka správne uviedla v bodoch 86 a 89 svojich návrhov, takýto výklad je v súlade s cieľmi sledovanými zavedením účtu B, ktorý má nielen, ako to uvádza odôvodnenie č. 5 nariadenia č. 1552/89, umožniť Komisii podrobnejšie monitorovať činnosti členských štátov v oblasti výberu vlastných zdrojov, ale aj zohľadniť finančné riziko, ktoré členské štáty podstupujú.

85 S argumentáciou nemeckej vlády, podľa ktorej kríza režimu TIR vedúca k zrúteniu systému zábezpeky, na ktorom tento systém spočíva, mala za následok, že od roku 1993 sporné pohľadávky neboli v skutočnosti zabezpečené, takže zodpovedajúce sumy mali byť zapísané na účet B, nemožno súhlasiť.

86 Bez toho, aby bolo potrebné skúmať, či systém zábezpeky zavedený dohovorom TIR už od roku 1993 nefungoval správne, sa zdá, ako tvrdila Komisia, že jednostranné rozhodnutie nemeckých orgánov odložiť vymáhanie sporných pohľadávok od záručných združení, uzavrieť s nimi dohodu o odklade zaplatenia a v dôsledku toho zapísať tieto nároky, ktoré boli definitívne zistené, na účet B, v každom prípade porušuje povinnosť prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby vlastné zdroje boli poskytnuté Komisii za podmienok stanovených nariadením č. 1552/89, ktorú majú členské štáty podľa článku 17 ods. 1 tohto nariadenia.

87 Tento článok 17 ods. 1 je totiž osobitným výrazom požiadavky lojálnej spolupráce vyplývajúce z článku 10 ES, podľa ktorej sú členské štáty na jednej strane povinné predložiť Komisii problémy, s ktorými sa stretnú pri uplatňovaní práva Spoločenstva (pozri analogicky najmä rozsudok z 2. júla 2002, Komisia/Španielsko, C-499/99, Zb. s. I-6031, bod 24) a na druhej strane nie sú oprávnené zavádzať vnútroštátne opatrenia, ktoré sú v rozpore s námietkami, výhradami, alebo podmienkami, ktoré by Komisia mohla vysloviť (pozri analogicky rozsudok z 5. mája 1981, Komisia/Spojené kráľovstvo, 804/79, Zb. s. 1045, bod 32). V tomto prípade je však nepochybné, že Spolková republika Nemecko konala jednostranne a napriek námietkam vzneseným Komisiou.

88 Táto povinnosť je o to dôležitejšia, že, ako uviedol Súdny dvor v bode 54 už citovaného rozsudku Komisia/Dánsko, príjmový deficit vo vlastných zdrojoch musí byť vyrovnaný buď iným vlastným zdrojom, alebo úpravou výdavkov.

89 Okrem toho sa nemecká vláda nemôže dovolávať existencie *vis maior* v zmysle článku 17 ods. 2 nariadenia č. 1552/89. Podľa ustálenej judikatúry treba pod pojmom *vis maior* rozumieť neobvyklé a nepredvídateľné okolnosti nezávislé od toho, kto sa jej dovoláva, ktorých dôsledkom nebolo možné zabrániť napriek vynaloženiu všetkej starostlivosti (pozri najmä rozsudok z 5. februára 1987, Denkavit, 145/85, Zb. s. 565, bod 11). Jednostranným konaním opísaným v bode 86 tohto rozsudku však Spolková republika Nemecko nevynaložila všetku starostlivosť, aby uvádzaným následkom zabránila.

90 Za týchto okolností je potrebné dospieť k záveru, že prvý žalobný dôvod je dôvodný.

O druhom žalobnom dôvode založenom na odmietnutí oznámiť Komisii ostatné sumy nesprávne zapísané na účet B

— Argumentácia účastníkov konania

91 Komisia uvádza, že článok 18 ods. 2 a 3 nariadenia č. 1552/89 je v oblasti vlastných zdrojov Spoločenstiev názorným príkladom povinnosti spolupráce uloženej členským štátom. Za týchto okolností sa Komisia domnieva, že je oprávnená bez porušenia zásady proporcionality vyžadovať od Spolkovej republiky Nemecko oznámenie údajov potrebných na overenie existencie a rozsahu nesplnenia povinnosti, na ktoré poukázala v tomto konaní.

92 Podľa odpovede nemeckej vlády sa Komisia nemôže dovolávať všeobecného práva na informácie. Pri neexistencii právnej úpravy Rady Európskej únie takéto právo neexistuje. Povinnosť lojálnej spolupráce zakotvená v článku 10 ES neodôvodňuje, aby Komisia žiadala od členských štátov oznámenie neprimeraných informácií, a to tým skôr, že vyhovenie tejto by ochromilo prácu príslušných colných úradov na mnoho týždňov.

— Posúdenie Súdnym dvorom

93 Z článku 10 ES vyplýva, že členské štáty sú povinné spolupracovať v dobrej viere pri vyšetrovaní podniku vykonávanom Komisiou podľa článku 226 ES a poskytovať Komisii všetky informácie, ktoré si na tento účel vyžiada (pozri najmä rozsudok zo 6. marca 2003, Komisia/Luxembursko, C-478/01, Zb. s. I-2351, bod 24).

94 Pokiaľ ide o povinnosť členských štátov prijať v rámci lojálnej spolupráce s Komisiou opatrenia umožňujúce zabezpečiť uplatňovanie ustanovení Spoločenstva týkajúcich sa zistenia prípadných vlastných zdrojov, Súdny dvor rozhodol, že z tejto povinnosti, ktorej je v prípade kontroly osobitne venovaný článok 18 nariadenia č. 1552/89, predovšetkým vyplýva, že v prípadoch, keď je Komisia značne odkázaná na údaje poskytnuté dotknutým členským štátom, je tento členský štát povinný poskytnúť Komisii sprievodné doklady a iné potrebné dokumenty za primeraných podmienok, aby Komisia mohla overiť, či a prípadne v akom rozsahu sa dotknuté sumy týkajú vlastných zdrojov Spoločenstiev (rozsudok zo 7. marca 2002, Komisia/Taliansko, už citovaný, body 89 až 91).

95 Po kontrolách vykonaných zamestnancami Komisie v Nemecku v novembri 1997, ktoré odhalili určitý počet prípadov definitívne zistených nárokov z operácií TIR, ktoré boli zapísané na účet B, Komisia od októbra 1998 niekoľkokrát žiadala nemecké orgány, aby jej oznámili všetky ostatné nenamietané nároky, ktoré boli zaúčtované rovnako a ktoré sa týkali karnetov TIR neuvoľnených nemeckými colnými úradmi od roku 1994.

96 Keďže Spolková republika Nemecko nevyhovela tejto žiadosti, nesplnila si povinnosti, ktoré jej vyplývajú osobitne z článku 18 ods. 2 nariadenia č. 1552/89, podľa ktorého sú členské štáty povinné najmä vykonať dodatočné kontroly na žiadosť Komisie, ktorá musí obsahovať dôvody takejto kontroly.

97 Ako bolo uvedené v bode 95 tohto rozsudku, žiadosť Komisie bola totiž odôvodnená zistením určitého počtu prípadov, ktoré podľa tejto inštitúcie odhalili porušenie nariadenia č. 1552/89 počas kontroly vykonanej v novembri 1997. Komisia bola teda oprávnená žiadať od Spolkovej republiky Nemecko, aby vykonala dodatočné kontroly v zmysle článku 18 ods. 2 tohto nariadenia, aby jej tak poskytla informácie o ostatných podobných prípadoch počas dotknutého obdobia.

98 Za týchto podmienok je aj druhý žalobný dôvod dôvodný.

99 So zreteľom na predchádzajúce úvahy je namieste dospieť k záveru, že Spolková republika Nemecko si tým, že:

— riadne neuvoľňovala niektoré tranzitné dokumenty (karnety TIR), čo malo za následok, že z toho vyplývajúce vlastné zdroje neboli ani správne zaúčtované, ani poskytnuté Komisii v stanovených lehotách Komisia,

— neoznámila Komisii všetky ostatné nenamietané colné sumy, s ktorými bolo zaobchádzané podobne (zápis na účet B namiesto zápisu na účet A), týkajúce sa neuvoľnenia karnetov TIR nemeckými colnými úradmi od roku 1994 až do zmeny spolkového výnosu z roku 1996,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z nariadenia č. 1552/89, nahradeného s účinnosťou od 31. mája 2000 nariadením č. 1150/2000.

O trovách

100 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže Komisia navrhla zaviazať Spolkovú republiku Nemecko na náhradu trov konania a Spolková republika Nemecko nemala úspech v podstatnej časti svojich dôvodov, je opodstatnené zaviazať ju na náhradu trov konania. V súlade s odsekom 4 toho istého článku Belgické kráľovstvo znáša svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Spolková republika Nemecko si tým, že riadne neuvoľňovala niektoré tranzitné dokumenty (karnety TIR), čo malo za následok, že z toho vyplývajúce vlastné zdroje neboli ani správne zaúčtované, ani poskytnuté Komisii Európskych spoločenstiev v stanovených lehotách,**

neoznámila Komisii Európskych spoločenstiev všetky ostatné nenamietané colné sumy, s ktorými bolo zaobchádzané podobne (zápis na účet B namiesto zápisu na účet A), týkajúce sa neuvoľnenia karnetov TIR nemeckými colnými úradmi od roku 1994 až do zmeny výnosu spolkového ministra financií z 11. septembra 1996,

nesplnila povinnosti, ktoré jej vyplývajú z nariadenia Rady (EHS, Euratom) č. 1552/89 z 29. mája 1989, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 88/376/EHS, Euratom o systéme vlastných zdrojov Spoločenstiev, nahradeného s účinnosťou od 31. mája 2000 nariadením Rady (ES, Euratom) č. 1150/2000 z 22. mája 2000, ktorým sa vykonáva rozhodnutie 94/728/ES, Euratom o systéme vlastných zdrojov spoločenstiev.

2. V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

3. Spolková republika Nemecko je povinná nahradiť trovy konania.

4. Belgické kráľovstvo znáša svoje vlastné trovy konania.

Podpisy